

Zgodba o dveh Hermanih iz srednjega veka in eni sliki

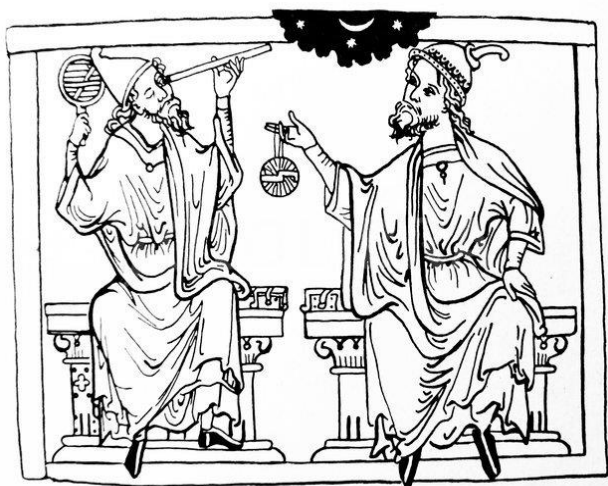
Katerega od obeh Hermanov prikazuje slika. To želimo zdaj ugotoviti. Je pomembno za našo zgodovino znanosti, posebno matematiko in astronomijo.

Prvi je živel od leta 1013 do leta 1054 in bi ga lahko imenovali Hermann(us) Primus (prvi), drugi pa približno od leta 1110 do približno leta 1160 in se je res imenoval Hermann(us) Secundus (drugi).

Prvi je bil German. Kot menih in vsestranski znanstvenik (med drugim tudi glasbenik, matematik in astronom) je deloval v benediktinskem samostanu na otoku Reichenau v Bodenskem jezeru blizu Konstanc. Drugi je bil Hermann(us) de Carinthia (Herman iz Karintije, Herman Koroški), naš najpomembnejši srednjeveški učenjak. Včasih se je res podpisal kot Herman Drugi, da bi ga razlikovali od Hermana Prvega, ki so mu rekli tudi Herman Hromi (Pohabljeni). Torej je Herman Koroški moral dobro vedeti za delovanje Hermana iz Reichenaua, sicer se ne bi tako podpisoval.

O življenju in delu obeh Hermanov lahko precej preberemo na Wikipediji. O njiju tu pišem predvsem zato, ker sem zasledil, da na internetu oba učenjaka prikazujejo z isto sliko (gl. spodaj). Torej, en in isti portret (podoba) za dva različna človeka, kar seveda ne gre skupaj. Slika je zelo znana, predvsem v zvezi z našim Hermanom Koroškim.

Sliko je v 13. stoletju narisal angleški benediktinski menih, odličen slikar, kartograf, pisec in ilustrator kronik in zgodovinskih del, Matthew Paris (ok. 1200–1259). Pod sliko pa se pojavljata dva različna podpisa; prvič, da je to Herman iz Reichenaua, drugič, da je to Herman Koroški. Kaj je zdaj res? Poglejmo.

Slika prikazuje Evklida in Hermana Koroškega.

Da bi pojasnil zadevo, sem se odločil za malo raziskavo. Kar hitro sem ugotovil, da slika prikazuje Evklida, ki drži kroglo in gleda skozi diopter, in Hermana Koroškega, ki drži astronomsko merilno napravo – astrolab. Torej: slika **nikakor ne prikazuje** Hermana iz Reichenaua. To je bistveno.

Matthew Paris – avtoportret iz njegovega rokopisa *Historia Anglorum* (ok. 1250). Slike Matthewa Parisa so prave umetnine in si jih velja ogledati na svetovnem spletu. Jih je cela galerija.

Na koncu naj še zapišem in poudarim, da so vsi slovenski pisci, ki so kdajkoli pisali o Hermanu Koroškem, v svojih spisih vedno prikazali pravilno sliko našega učenjaka.

Kranj – Zlato Polje, 10. maj 2018

Majo Prosen